

AB'nin Sosyal Politika Kapsamında İSG Gelişimi ve Avrupa Komisyonu'nun Türkiye İSG Sistemine Etkisi

Serenay ÇALIŞ
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
ssahin@ohu.edu.tr
ORCID ID: 0000-0001-8575-8109

Araştırma Makalesi

DOI: 10.31592/aeusbed.1506287

Geliş Tarihi: 27.06.2024

Revize Tarihi: 16.10.2024

Kabul Tarihi: 20.11.2024

Atıf Bilgisi

Çalış, S. (2024). AB'nin Sosyal Politika Kapsamında İSG Gelişimi ve Avrupa Komisyonu'nun Türkiye İSG Sistemine Etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(3), 599-618.

ÖZ

İnsan, çalışma hayatına anlam ve değer katan ve üretim faktörlerinin en özeli olma özelliğine sahip unsurdur. İnsan yani emek dışındaki her üretim faktörü para ile satın alınabilirken emek, niteliğine, yeteneğine, deneyimine bağlı olarak mobilitesi olan bir faktördür. Bu nedenle çalışana ihtiyaç duyan işverenlerin, çalışanların sağlığının ve güvenliğinin iş yerlerinde sağlanması için yapacakları o ülkede insana verilen değeri de gösterecektir. Bu da iş sağlığı ve güvenliği (İSG) faaliyetlerinin aktif olarak uygulanması gerektiği anlamına gelmektedir. Özellikle uluslararası kuruluşlar her alanda insanı korumak düşüncesiyle hareket etmekte, Avrupa Birliği (AB) de insanı merkezine alan bir yapı olarak insan için çalışmalarına devam etmektedir. Türkiye'de bu birliğin içerisinde yer almak istemekte, bu da AB'nin isteklerini yerine getirme çabasını zorunlu kılmaktadır. AB'nin Türkiye adaylığı sürecinde önerilerini sunduğu alanlardan biri de İSG olmuştur. Avrupa Birliği'nin İSG gelişimi ile bu gelişim sonucunda Türkiye'nin aday ülke olması için iç hukukumuza yansıyan düzenlemeleri ve Avrupa Komisyon'unun raporlarında yer alan Türkiye'nin İSG çalışmaları hakkındaki görüşlerini içeren bu çalışmada bilgilerin elde edilmesi için nitel analiz yöntemi olarak kabul edilen belge inceleme yöntemi tercih edilmiştir. Avrupa Komisyonu tarafından her yıl yayımlanan raporlar yazar tarafından İngilizce'den Türkçe'ye çevrilerek betimsel analiz yöntemi ile kapsamlı şekilde yorumlanmıştır. Sonuca bakıldığında ise Türkiye'nin AB'nin istekleri doğrultusunda adımlar attığı ancak bu adımların yeterli olmadığı sonucu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: AB, iş sağlığı ve güvenliği, Türkiye, Avrupa Komisyonu, sosyal politika.

OHS Development in the EU's Social Policy Scope and the European Commission's OHS System in Türkiye Reviews

ABSTRACT

The human being is the element that adds meaning and value to working life and is the most special factor of production. While every factor of production other than human beings, can be purchased with money, labor is a factor with mobility depending on its quality, ability and experience. For this reason, what employers who need employees will do to ensure the health and safety of employees in their workplaces will also show the importance that the country attaches to human beings. Especially since international organizations act with the idea of protecting human beings in every field, the EU has developed as a human-centered structure. Since Türkiye wants to be part of this union, it is imperative that it strives to fulfill the EU's wishes. This study, which includes the development of Occupational Health and Safety (OHS) in the European Union, the regulations reflected in Türkiye's domestic law as a result of this development for its candidate country status, and the European Commission's views on Türkiye's OHS efforts in its reports, employs the document analysis method, a qualitative analysis approach, to gather information. The reports published annually by the European Commission were translated from English to Turkish by the author and thoroughly interpreted using the descriptive analysis method. The findings indicate that while Türkiye has taken steps in line with the EU's demands, these steps have been deemed insufficient.

Keywords: European Union (EU), occupational health and safety, Türkiye, European Commission, social policy.

Giriş

Doğanın varlığına anlam katan canlılardan biri olan insan, bulunduğu her ortam için bir önem taşımaktadır. Yeryüzünde yapılan hiçbir işte, yürütülen hiçbir faaliyette ya da yaşamda insan ayrı bir anlam ifade etmemektedir. İnsan, duygularıyla, yaşadıklarıyla, hayalleriyle, emeğini arz ederken yani her yerde insandır. İnsan hayatı boyunca her zaman sağlıklı olmak ve kendini güvende hissetmek ister. Eğer bu kendiliğinden mümkün olsaydı o zaman insan hiçbir desteğe ihtiyaç duymazdı. Ancak içinde bulunduğumuz çevrenin bazı tehlikeler ve riskler taşıması nedeniyle insanlar her zaman bu tehlike ve

risklerle karşı karşıya gelebilmekte dolayısı ile her zaman sağlıklı ve güvende olması mümkün olmamaktadır. İşte yaşadığımız çevrede karşılaştığımız tehlike ve riskler nedeniyle yaşanan kayıplarda insanları koruyan, devletin varlığını gösterdiği uygulamalar sosyal politika uygulamaları olarak isimlendirilmektedir. Devlet, sosyal politika uygulamalarını vatandaşlarına kamu kurum ve kuruluşları aracılığıyla ulaştırır (Candır Şimşek, 2021). Bu uygulamalar bugünü ve yarını güvence altına alarak insanların kendilerini güvende hissetmelerini sağlar. İnsanın kendini güvende hissetmesi gereken alanlardan biri de İSG'dir. İSG, sadece ulusal bir konu olmamakla birlikte uluslararası bütünleşmenin de anahtarı olan faaliyetlerden biri olarak kabul görmektedir. Bu bütünleşme örneklerinden biri de AB'dir. AB, sosyal politika kapsamında İSG ile ilgili faaliyetleri önemsemekte, insanın değerini ve toplumsal bütünleşmeyi sağlamada üstlendiği rolü göz ardı etmemektedir. Bu nedenle AB, Türkiye'nin AB adaylığı yolculuğunda özellikle İSG konusunda da taleplerini açıkça dile getirmektedir. Ancak Türkiye'nin Avrupa Komisyonu kararlarını ne kadar uygulayabildiği, hangi noktalarda eksik kaldığı ise hem süreci yönlendirmekte hem de İSG ile ilgili Türkiye'nin başarılı olup olmadığını da ortaya çıkarmaktadır. Literatürde Avrupa Komisyon kararlarının İSG açısından yorumlanması bulunmamakta, genellikle AB sürecindeki antlaşmaların/ direktiflerin Türkiye'deki yansımaları şeklinde çalışmaların olduğu görülmektedir. İSG ve Avrupa Birliği ile ilgili yapılan çalışmalardan biri Özerdem (2010) tarafından hazırlanan "Avrupa Birliği Sosyal Politikası ve Türkiye'nin Uyumu" başlıklı çalışmadır. Bu çalışmanın amacı "Bu makalede hedeflenen, Avrupa Birliği'nin sosyal politikasını ve Türkiye'nin uyumunu, genel hatlarıyla ve basit bir dille aktarmaktır." Literatürdeki diğer bir çalışma Polatoğlu ve Sincar (2018) tarafından hazırlanan "Avrupa'da İş Sağlığı ve Güvenliği'nin Ortaya Çıkması ve Türkiye'deki Uygulamaları" başlıklı makale olmuştur. Bu çalışmadaki amaç da "Bu çalışma ile Avrupa'da ve Türkiye'de İSG uygulamalarının tarihsel süreci ele alınarak değerlendirilmeye çalışıldı" şeklinde belirtilmiştir. "Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatının Oluşumunda ILO ve AB Normlarının Etkisi" başlıklı çalışma ise Orhan (2018) tarafından hazırlanmış ve çalışmanın amacı "Bu çalışmada ILO ve AB'nin İSG ile ilgili çıkarmış oldukları sözleşme ve direktifler ele alınarak, Türkiye'nin yasal mevzuatında yer alan mevcut ILO sözleşmeleri ve AB direktifleri karşılaştırılıp incelenmeye çalışılmıştır" şeklinde ifade edilmiştir. Son olarak ise Koçak ve Koray (2018) tarafından hazırlanan "İş Sağlığı ve Güvenliği Konusunda Avrupa Birliği Uygulamaları ve Türkiye'ye Yansımaları" isimli çalışmaya değinmek yerinde olacaktır. Bu çalışmada amaç "Yapılacak bu çalışma ile Avrupa Birliği sürecinde olan Türkiye'nin İSG konusunda hem yasal hem de uygulamaya yönelik sorunları nasıl aşabileceği ve Avrupa Birliği mevzuat ve uygulamaları açısından eksiklerinin neler olduğuna dair tespitler yapılmaya çalışılacaktır." şeklinde ifade edilmiştir. Bu çalışma literatürdeki boşluğu dolduracak bir çalışma olarak bundan sonraki akademik çalışmalara da kaynaklık edecek özelliğe sahiptir. Çalışmada literatür taraması ile sosyal politika ve İSG kavramları açıklanarak, AB'nin İSG ile ilgili gelişim süreçlerinden söz edilmiştir. Devamında Avrupa Komisyonu tarafından İngilizce olarak yayınlanan Avrupa Komisyon raporlarında yer alan İSG yorumları belge inceleme yöntemi ile taranmıştır. Son olarak Avrupa Komisyonu'nun Türkiye İSG sistemine dair yorumlarının Türkiye İSG sistemine etkisinin olup olmadığı betimsel analiz ile açıklanmaya çalışılmıştır. Bu amaç ile cevabı aranan alt problem şöyledir:

1. AB, Türkiye İSG sistemini etkilemiş midir?
2. Avrupa Komisyonu kararları tam olarak iç hukuka aktarılmış mıdır?

Literatür Taraması: Sosyal Politika ve İSG

Sosyal Politika

Birçok devlet artık savaş ya da diğer zorlayıcı güçlerini kullanarak vatandaşlarına hükmetmeyi değil, vatandaşlarının gelirlerinin korunması, hastaların tedavi edilmesi ve vatandaşlara hizmet sağlanması faaliyetlerini tercih ederek kısacası refah devleti anlayışını uygulayarak devleti var eden vatandaşlarına kendini adamayı tercih etmektedir. (Amenta, Bonastia, Caren, 2001). Endüstrileşme döneminden önce toplumda var olan sosyal risklerle mücadelede geleneksel yardımlaşma biçimleri mevcut iken, endüstrileşme çalışma hayatında bir dönüşüm yaratarak sosyal risklerle mücadele biçimlerini de değiştirmiş ve nihayetinde bu durum refah devleti anlayışını doğurmuştur (Esping-Andersen, 2006; Akt. Özaydın ve Öztürk, 2020). İnsanların sanayileşme öncesi maruz kaldıkları sosyal riskler farklı iken, sanayileşme ile karşı karşıya kalınan sosyal riskler de değişmiştir (ücretin

devamlılığı, işsizliğin önlenmesi gibi). Bunun nedeni ise Sanayi Devrimi'nin hem toplumsal hem de ekonomik, siyasal, sosyal yapıyı değiştirerek yoksulluğu beraberinde getirmesidir (Yıldırım, 2018). Yaşanan yoksulluk, ihtiyaçların en çok hissedildiği dönemi başlattı ve bu dönem, yeni bir yaşam tarzı, yeni düzen oluştururken bir yandan da geçmişten gelen düzenin, hayatların yıkımına sebep olarak en fazla zararı yine insana vermiştir (Hatipler, 2019). Ayrıca özellikle kadınların sanayileşme öncesi dönemde evdeki rolleri dikkate alınırken ve buna uygun sosyal risklerle mücadele edilirken sanayileşme ile sosyal risk kavramının değişmesi nedeniyle de kadınları destekleyecek programlar da uygulanamaz hale gelmiştir (Esping-Andersen, 1999; Akt. Özaydın ve Öztürk, 2020). Refah devletinin bir aracı olan sosyal politikalar (Yeler, 2019), toplum ile ilgili tüm sorunları ve toplumda yer alan tüm grupları kapsamaktadır (Ersöz, 2005; Akt. Yeler, 2019). Sosyal politika kavramının farklı isimlendirmeleri bulunurken, bu farklı söylemler “Kara Avrupası’nda sosyal politika”, “Kuzey Amerika’da ise sosyal refah politikası” olarak da ifade edilmektedir (Alımanoğlu Yemişçi, 2017). Özetle, Kıta Avrupası’nda sosyal politika, üçlü yapının ilişkilerinin (işçi-işveren-devlet), çalışma koşullarının düzenlenmesi, sendikalar vb. alanları kapsamakta iken (Klienman, 2002), Anglo-Sakson ülkelerde, refah ve sosyal koruma sağlanması için uygulanan politikaları ifade etmektedir. Özellikle, Fabian geleneğinin hâkim olduğu İngiliz literatüründe “sosyal politika; eğitim, sağlık, istihdam, sosyal güvenlik, konut, ayrımcılık, sosyal hizmetler, çevre sorunları, kentleşme ve yoksulluk gibi alanlarındaki sosyal refah ve sosyal koruma programlarını kapsayacak şekilde ele alınmaktadır” (Baldock, vd., 2007 ve Kleinman, 2002; Akt. Karabacak, 2013). Endüstri devrimi ile daha fazla söz edilmeye başlanan sosyal politika uygulamaları, ilk olarak sanayileşme nedeniyle işçileri korumaya yönelik olsa da zamanla tüm dezavantajlı grupları ve toplumu ilgilendiren her sorunu kapsamına almıştır (Tosun ve Azazi, 2019). Bu nedenle alan yazında sosyal politika kavramı dar ve geniş anlamıyla ifade edilmektedir. Dar anlamda, emek ile sermaye arasındaki adaletsizliği durdurmak, iktisadi ve sosyal hayatın dengede kalmasını ve bunun sürekliliğini sağlamak için uygulanan politikalar (Alper, 2019). Geniş anlamda ise dar anlam kapsamındaki uygulamalarla beraber ayrıca toplumun korunmaya muhtaç (zayıf ve dezavantajlı) kesimlerine arka çıkmak, hayat şartlarının iyileştirilmesi, toplumsal adaletin ve toplumsal barışın oluşmasına yönelik tüm önemlerdir (Hotar, 2021). Şenkal’e (2005) göre devlet, toplumsal sorunlarla ilgilenmeye başladıkça ve sorunların çözümüne yönelik müdahalelerde buldukça sosyal politika da hem bilimsel olarak güçlenmekte hem de daha fazla uygulama ile kendini göstermektedir. “Her şeyden önce sosyal politika; sosyal refah, toplumsal eşitlik, sosyal koruma ve emek ağırlıklı toplumsal sorunların ele alındığı bir akademik disiplinin adıdır” (Boden, 2005; Akt. Karabacak, 2013). Genel bir ifadeyle sosyal politika, kamunun faydası için devletin uhdesinde icra edilmesi gereken sağlık, eğitim, sosyal güvenlik gibi politikaların tümüdür (Tuncel ve Uzun, 2019). Her ne kadar devletin kontrolü ve denetimi sosyal politika sürecinde baş rolde olsa da sendikalar, üniversiteler, meslek kuruluşları gibi üyelerinin hak ve çıkarlarını savunan kurumlar da politikaların oluşturulması sürecinde etkin rol oynamaktadır (Tuncel ve Uzun, 2019). Kapitalizm, liberal ekonomik anlayışla vahşi sömürü sistemini yaratmış ve bu durum da ekonomik sorunları ortaya çıkarmıştır (Yılmaz, 2020). Ekonomik sorunlar ise sosyal çatışmalarla kendini göstererek sosyal ve düzen arasındaki ilişkiyi yok edecek seviyeye getirmiştir (Yılmaz, 2020). Ancak bu sorunlar, çatışmalar devam ettiği sürece düzenin yok oluşuna şahitlik edileceğinden bazı çözümler üretilmiştir. İşte bu sorunların çözümü için toplum olarak bulunan araç ise sosyal politika olmuştur (Koray, 2000; Kucur, 2011; Akt. Yılmaz, 2020). Ortaya çıkan sosyal politikanın amaçları ise Yılmaz (2020) tarafından şöyle ifade edilmektedir (Taşçı, 2011; Yazgan, 1992; Taşçı, 2010; Akt. Yılmaz, 2020): Servet ve gelir dağılımının hakkaniyetle yapılması, servet ve gelir dağılımının nasıl dağıtılacağı ve bunun için nasıl tedbirler alınacağı önlemler üzerinde durmak, sosyal huzur ve refahı artırmak, toplumsal sınıflar arasındaki çatışmaları çözümlenmek, fakirliği azaltmak, toplumsal korumayı sağlamak, sosyal güvenliği sağlamak. Yukarıda ifade edildiği üzere sosyal sorunların çözümünü amaçlayan sosyal politika, bu sorunlardan biri olan iş kazası ve meslek hastalıklarını (İKMH) da odağına alarak, çözüm için birtakım faaliyetlerde bulunmaktadır. İKMH’de sosyal riskler içerisinde yer aldığından bunlara maruziyet sonrası yapılacaklar da sosyal politikalar kapsamında düzenlenmektedir. Ancak asıl olan İKMH’nin meydana gelmeden çalışan, iş yeri, işveren, ülke, devlet zarar görmeden bunun önlenmesidir. Bu noktada yine devlet eliyle yapılan çalışmalar bulunmaktadır ki bu çalışmalar İSG faaliyetleri olarak isimlendirilmektedir.

İş Sağlığı ve Güvenliği

İnsan için temel faaliyetlerden olan çalışma, ekonomik gelişime paralel olarak yeniden yapılmakta, dönüşmekte ancak nihayetinde insan yaşamının merkezinde bulunan faaliyetlerden biri olmaktadır. Tarihsel süreçte toplumdaki üretim süreçlerine göre anlamı değişmiş olup bugünkü anlamda çalışma ilişkilerinin ortaya çıkması ise Sanayi Devrimi ile başlamış ve sonrasında Fransız İhtilali ile gerçekleşmiştir (Yankın, 2019). Diğer bir ifadeyle çalışmanın bugünkü anlamı “modernliğin bir ürünü” olarak ifade edilebilir (Ünal ve Çelik, 2010). Hatta artık geleneksel üretim yerine, özellikle işverenlerin de daha çok para kazanma isteği ile teknolojinin hâkim olduğu çalışma da giderek artmaktadır (Çalışkan, 2022). Bireyler hayatlarının uzun bir sürecini “çalışan” olarak geçirmektedir (Keser, 2005). Çalışma ile saygı, bütünleşme, sosyallik, tanınma ve dostluk bağları ortaya çıktığından insanlar için önemlidir (Magalhães, 2022). Bunlar dışında çalışmanın anlamıyla amacı da her çalışana göre (çalışmanın nasıl gerçekleştirildiği, çalışma sonucu alınan ödül gibi) değişmesinin yanında hem de sosyolojik açıdan da toplumu yakından ilgilendiren bir konu olması sebebiyle aşağıda belirtilen anlamları ve amaçları taşımaktadır (Langton, 2000; Demren, 2002; Cornfield ve Hadson, 2002; Keser, 2009; Akt. Ören ve Yüksel, 2012): Ahlaklı para kazanmanın yolu çalışmak olduğundan, hayatın devamlılığı, ihtiyaçların karşılanması için ekonomik kaynaktır, insan olarak kişinin kendini iyi hissetmesi, toplumda yer edinmesini sağlayan ve kendisini topluma ait hissettiren bir aktivitedir, kendi hayatının ve bakmakla yükümlü olduklarının kimseye muhtaç olmadan hayatlarına devam edebilmelerini sağlayan görevdir, çalışma saatlerinin düzenli olması nedeniyle kişinin kendi hayatını da düzene sokması ve sosyal hayata katılmanın bir yolu olan çalışma, sosyal yeteneklerin geliştirilmesi için de bir yoldur. İfadelerden de anlaşılacağı gibi çalışma insan için vazgeçilmezdir. Ekonomik getirinin yanı sıra toplumda kendini gösterme, yaşadığı toplumun gelişimine katkıda bulunmak, sosyal ilişkiler kurmak çalışma sayesinde gerçekleşmektedir (Turgut ve Tevrüz, 2003; Akt. Ünal ve Çelik, 2010). Çalışma, araç olarak kullanılmakla beraber aslında arzu edilen sonuçlara da götüren bir yol olarak kabul edilmekte ve birey için doğrudan ve dolaylı şekilde doyum kaynağı olmaktadır (Koray, 2000; Akt. Ünal ve Çelik, 2010). İnsan için önemi anlatmakla bitmeyen çalışma, o halde çalışmanın yapıldığı alan açısından da gerekli özeni hak etmekte, güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı, genel sürdürülebilirlik açısından hayati önem taşımaktadır (Kavouras vd., 2022). Teknolojik gelişmeler ve sanayileşme süreci nedeniyle, çalışma hayatındaki mesleki tehlikeler çoğu insan faaliyetinde yaygındır ve çalışanların yaralanmasına, hastalanmasına veya ölümüne, mali kayıplara, üretim kaybına ve kurumsal itibarın düşmesine neden olabilmektedir (Karamustafa ve Cebi, 2021; Liu, Mou ve Liu, 2020; Akt. Chen ve diğerleri 2022). İş yerindeki mesleki tehlikelerin ortadan kaldırılması amacıyla yapılan bilimsel faaliyetler de İSG olarak isimlendirilmektedir. Günlük olarak yaklaşık 8 saat çalışma alanında bulunan çalışanların sağlıklı ve güvenli ortamda çalışmalarını sürdürmeleri önemlidir. Her gün dünyanın herhangi bir yerinde ve devamlı olarak çalışanlar toz, dumanlar, gürültü, titreşim ve aşırı sıcaklık gibi sağlık ve güvenlik risklerine maruz kalarak sağlıklarını kaybedip güvensiz ortamlarda bulunmak zorunda kalmaktadırlar. Daha kötüsü bazı işverenler çalışanlarının İSG'sini sağlama konusunda endişe duymamakta ve bazı işverenler çalışanlarını korumak için ahlaki ve çoğu zaman yasal sorumlulukları olduğunun farkında bile olmamaktadır (Montero vd., 2009). İSG, çalışanların fiziksel, zihinsel ve toplumsal refahının en üst düzeyde teşvik edilmesi ve sürdürülmesi, çalışma koşullarının neden olduğu sağlıktan sapmaların önlenmesi, çalışanların sağlığa yönelik risklerden korunması, iş ortamının çalışanların fizyolojik ve psikolojik yeteneklerine uyarlanması ile ilgilenen bir ana disiplindir (Montero vd., 2009). Özetle İSG, çalışanların sosyal, ruhsal ve fiziksel refahını kapsamaktadır (Montero vd., 2009). İSG faaliyetlerinin amacı Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir (Gül, 2018; Gül vd., 2020; Liu vd., 2020; Özgün vd., 2021; Liu vd., 2021; Akt. Chen ve diğerleri 2022): İKMH'nin kontrol altına alarak çalışanların sağlığını korumak ve geliştirmek, güvenli ve sağlıklı iş, çalışma ortamları ve iş organizasyonları geliştirmek ve özendirme, çalışanların fiziksel, zihinsel ve sosyal refahını artırmak, çalışanların sosyal ve iktisadi bir yaşam sürmelerini sağlamak. İş yerlerinin güvenliği, ürün yaşam döngüsünün en başından beri uygulandığında en etkili sonuçları ortaya çıkarır. Özellikle en etkili kontrol önlemi olan tehlikenin ortadan kaldırılması daha tasarım evresinde dikkate alınırsa risk sonucunda ortaya çıkan maliyetlerden daha az gider olacaktır (Vasconcelos ve Junior, 2015). Tam tersi durumda yani sağlıksız ve güvensiz çalışma ortamları da bu amaçlardan uzaklaşılmasına neden olmaktadır. İKMH'nin çok görüldüğü sağlıksız ve güvensiz ortamlar, yaşanan olaylar nedeniyle sürekli korunmaya muhtaç, ihtiyaç sahibi

bireyler ortaya çıkaracağından bu hem çalışanlar hem işverenler hem de devlet maliyesi açısından istenmeyen yükleri de getirecektir. Kazalar, insan ömrünün ilk yarısında ölüm ve sakatlığın en önemli nedenidir ve 65 yaşından önce kaybedilen potansiyel yaşam yıllarının önde gelen nedenidir (Rivara ve Thompson, 2000).

Sosyal Politika Kapsamında AB'nin İSG Çalışmaları

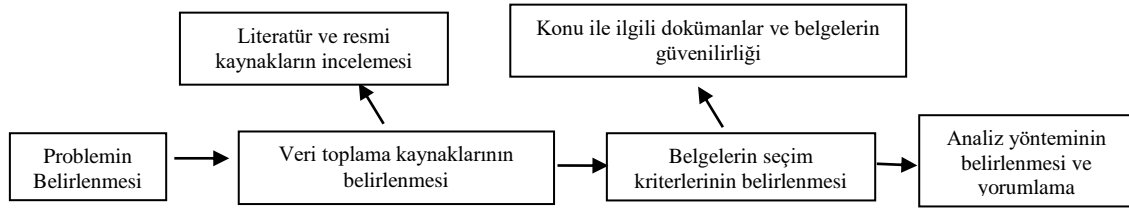
James Watt tarafından buhar makinesinin keşfedilmesini takiben yaşanan teknolojik gelişmeler liberal ekonomik yapıyı da beraberinde getirmiştir. Çalışan ile işveren arasındaki ilişkiyi düzenleyen pek çok hukuki belge oluşturulmuştur (Orhan, 2014). Çalışma yaşamında yaşanan bu değişim çalışanlara olan ilgiyi artırmış, bu nedenle çalışanların yaşadığı problemler toplumu etkiler hale gelmiştir (Candır Şimşek, 2021). Özellikle çalışanın sağlığının ve güvenliğinin sağlanması çalışma barışı açısından da önemli olduğundan (Candır Şimşek, 2021) toplumsal dengenin yaratılabilmesi için sosyal politika uygulamaları devreye sokulmuştur (Orhan, 2014). Sosyal politika, toplumda ortaya çıkan toplumsal problemlerin ortadan kaldırılması ve toplumda sosyal refahı sağlamaya çalışan tedbir ve pratiktir (Seyyar, 2002; Akt. Uyan Semerci, 2013). Sosyal ve siyasal güce sahip olanlar arasında bir savaşa sebep olan sosyal politika, Avrupa kaynaklı bir nosyon olup, Avrupa'nın bütünleşmesi sürecinde de sosyal politika rol oynamaya devam etmektedir (Özerdem, 2010). Bu bütünleşme özellikle ekonomik bir bütünleşme olup, ekonomik bütünleşme ile sosyal bütünleşmenin de kendiliğinden sağlanacağı düşünülmüştür (Özerdem, 2010). Daha sonra liberal ekonomik dönem ile ortaya çıkan sorunlarla mücadele için -yoksulluk, işsizlik, sosyal dışlanma- sosyal politika uygulamalarının AB için önemi kabul edilmiştir (Yazıcı, 2016). İSG ile ilgili AB politikasının hukuk boyutunu insan, sosyo-ekonomik ve kültürel haklar temsil etmektedir. 1948 tarihinde imzalanan Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, 1919 tarihinde Versailles Barış Antlaşması ile kurulan Uluslararası Çalışma Örgütü ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmeleri AB'nin İSG ile ilgili farkındalık kazanmasını sağlayan belgeler ve yapılarıdır (Ataman, 2005; Akt. Koçak ve Koray, 2018). AB'de İSG ile ilgili gelişmeler tarihsel süreçte 3 farklı dönem açısından incelenebilmektedir (Baloğlu, 2013). İlk dönem 1952-1972 tarihler arasında kapsamaktadır. 1951 yılında Schuman Deklarasyonu ile 6 üyeli Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) kurulmuştur (T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, 2023). AKÇT ile kömür madenlerinde meydana gelen yangın ve patlamaların azaltılması konusu ele alınmıştır (Baloğlu, 2013). Bu düzenlemelerden sonra Roma Antlaşması imzalanmış ve 1957 tarihinde Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) kurulmuştur (T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, 2023). Malların serbest dolaşımı her ne kadar benimsense de insan, bitki ve hayvan sağlığının korunabilmesi için bazı kısıtlamaların uygulanabileceği ön görülmüştür. Ayrıca antlaşma içerisinde çalışanların hayat ve çalışma şartlarının düzeltilmesi ihtiyacı da vurgulanmıştır. Dolayısı ile İSG ile ilgili düzenlemelerin olduğu görülmektedir (Baloğlu, 2013). Yine Roma Antlaşması Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM)'nun temelini atmıştır (1958 tarihinde) ve nükleer santrallerde iş güvenliğinin sağlanması bu topluluğun çalışma konularından biri olmuştur (T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, 2023). Bu tarihten itibaren "Aktif Sosyal Politikalar Dönemi" yaşandığı da söylenebilir (Yazıcı, 2016). İkinci dönem olarak adlandırılacak dönem 1970- 1987 tarihlerini kapsamaktadır. 1972 tarihine dek İSG konularını içeren düzenlemeler yapılmamıştır. Düzenleme yapılamamasında özellikle Roma Antlaşması'nın sosyal politikaya ilişkin maddelerinde topluluğa düzenleme yetkisinin tanınmamasının etkili olduğu söylenebilir (Ekonomi, 1997; Akt. Koçak ve Koray, 2018). 1972'deki Paris zirvesi sonucunda "Avrupa Sosyal Politikası" oluşturulması hedeflenmiş ve 21 Ocak 1974 tarih ve C 13/1 sayılı "Bir sosyal eylem programına ilişkin" Konsey Kararı'nda "Ekonomik ve Parasal Birliğin gerçekleştirilmesi kadar toplumsal hayatta da güçlü eylemlere önem verildiği" ifade edilmiş ve dahası "özellikle Avrupa Sosyal Fonu çerçevesinde ilgili kaynakları sağlayan bir sosyal eylem programı hazırlanması" önerisi getirilmiştir. Ayrıca ilgili kararda çalışma yaşamının koşullarının iyileştirilmesi sürerken uyumlaştırılmalarını mümkün kılacak şekilde iyileştirilmesi gerekliliği ifade edilmiştir (Official Journal of The European Union, 2023). 1974 tarihinde öneri olarak sunulan sosyal eylem programı hazırlanması, Avrupa Konseyi'nin 29 Haziran 1978 tarihli ve C 165/1 sayılı "Avrupa Topluluklarının İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Eylem Programı Hakkında" kararı (13 sayfa) ile "İlk Sosyal Eylem Programı gerçekleştirilmiştir. Eylem programı içerisinde İSG ile ilgili şu hususlar bulunmaktadır (Hermans, 2001; Akt. Baloğlu, 2013): İKMH'nin önlenmesi ve ayrıca iş hijyeni,

sağlığın korunmasının ve iş kazalarının azaltılmasının ekonomik alana faydalı olduğu, topluluk düzeyinde üstlenilecek eylemlerin ve bunların uygulanması için alınacak önlemlerin seçiminde hem önlemlerin etkinliği hem de maliyetinin dikkate alınması gerektiği, iş yerinde hijyen, güvenlik ve sağlığın korunması alanındaki karar ve girişimlere, başta işletme düzeyinde olmak üzere, her düzeyde yönetim ve işgücünün artan katılımının teşvik edilmesi, 27 Haziran 1974 tarih ve 74/325/EEC sayılı Konsey Kararı (1) ile kurulan İşyerinde Güvenlik, Hijyen ve Sağlığın Korunması Danışma Komitesi'nin bu çalışmayla yakından ilişkili olması gerektiği, eylemlerin gerçekleştirilebilmesi için, güvenlik ve sağlık risklerine ilişkin kavramların, terminolojinin ve ayrıca tanımlama, ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin uyumlaştırılmasının sağlanması önemli olmakla birlikte; bu eylemler bağlamında böyle bir görevin büyük önem taşıdığı, komisyon çalışma araç ve koşullarını, bilgi birikimini ve insan davranışlarını iyileştirmek suretiyle çalışanların her türlü mesleki riske karşı korunmasını arttırmak olan genel hedefini onayladığını, konunun aciliyetine uygun olarak ve ulusal ve Topluluk düzeyinde mümkün olanları göz önünde bulundurarak, şu andan 1982 yılı sonuna kadar özellikle aşağıdaki eylemlerin gerçekleştirilebilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasına yönelik siyasi iradeyi ifade eder (Official Journal of The European Union, 2023): İşle bağlantılı kaza ve hastalık etiyojisi, tehlikeli maddelere/kimyasallara karşı koruma, ekipmanların/teçhizatların/makinelerin tehlikelerinin ve zarar veren etkilerinin önlenmesi, izleme ve denetleme- insan davranışlarının iyileştirilmesi. AET, üye devletler ve diğer milletlerarası yapılar arasındaki iş birliğini geliştirmek amacıyla hazırlanan İkinci Eylem Programı'nda farklı teklifler sunmuştur. Ancak teknik engeller ve oy birliği ilkesinin benimsenmesi nedeniyle öneriler uygulanamamıştır (Kalyoncu, 2007; Akt. Koçak ve Koray, 2018). 1980'li yıllar AB düzeyinde ortak bir sosyal politika yapısının benimsenmesine ihtiyacın arttığı bir süreci beraberinde getirmiştir. 1986'da 12 ülke ile imzalanan ve 1987 tarihinde uygulanmaya başlanan Avrupa Tek Senedi (ATS), sosyal politikanın oluşturulma sürecini hızlandıracak yenilikleri beraberinde getirmiştir (Hantrais, 2007; Akt. Aybars, 2023). AB'de sosyal politikalarla İSG'nin gelişimini içeren üçüncü dönem de ATS ile başlamıştır. ATS ile gelen yeniliklerden biri İSG ile ilgili kararların alınmasında oy birliği ile karar alınması ilkesi yerine oy çokluğu ile karar alınması ilkesinin geçerli olduğunun kabul edilmesidir (Kumaş, 2010). ATS'nin sosyal politika başlıklı bölümünde, Konsey'in İSG ile ilgili konularda nitelikli oy çoğunluğu ile asgari kurallar içeren yönerge çıkarmasına izin vermiştir (Gülmez, 2008; Akt. Kumaş, 2010). Bu düzenlemeyle amaçlanan üye devletlerin İSG ile ilgili çabalarını engellememektir (Baloğlu, 2013). ATS ile AB Antlaşması arasında 2 temel düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemelerden ilki ATS'nin sosyal boyutu olarak görülen "Çalışanların Temel Sosyal Hakları Topluluk Şartı" olmuştur. İngiltere dışında "11'ler Anlaşması" olarak 1989 yılında kabul edilen şartta (Kumaş, 2010; Aybars, 2023), örgütlenme özgürlüğü, çalışma ortamında sağlık ve güvenlik ile çocuk ve gençlerin korunması gibi konular yer almıştır. İkinci düzenleme ise Sosyal Eylem Planıdır (Baloğlu, 2013). 47 maddeden oluşan eylem planının 10'u doğrudan İSG ile ilgilidir (Kumaş, 2010). Daha sonra ise 11 üye ülke (İngiltere'nin kabul etmemesinden dolayı) 1991 yılında sosyal politikayı içeren bir anlaşma tutanağı imzalamışlardır. Bu anlaşma tutanağı ile (İngiltere kabul etmemiş olup, İngiltere haricindeki diğer ülkeler) ülkeler AB'nin sosyal politikasının yapısını beraber oluşturmayı amaçlayarak Sosyal Politika anlaşmasını kabul etmişlerdir (Uyan Semerci, 2013). 1991 tarihinde gerçekleştirilen Maastricht zirvesi ile AB Antlaşması üzerinde anlaşmaya varılmış ve 1992'de imzalanan antlaşma ile (Maastricht ya da AB Antlaşması) AB'nin yasal temelleri atılmıştır (Altuntaş, 2001). Antlaşmanın sosyal politika açısından ortaya çıkardığı yenilikler ve yaptığı değişiklikler iki başlık altında toplanabilmektedir (Altuntaş, 2001): Avrupa Topluluğu'nun Sosyal Politika yetisinin incelenmesi ve Sosyal politika hakkındaki 14. Protokol. İlk başlıkta yer alan düzenlemelerde İSG ile ilgili değişiklikler ya da yenilikler yer almazken 14. Protokolde nitelikli çoğunlukla karar verilebileceği düzenlenmiş ve İSG'yi doğrudan ilgilendiren şu hususlar belirtilmiştir: Hijyen ve sağlığın korunması ve çalışma koşulları. 1997 yılında imzalanan Amsterdam Antlaşması ile Sosyal Anlaşma, Antlaşma'ya dahil edilmiştir. İşsizliğin artması nedeniyle AB, işsizliğe çözüm olabilecek unsurları antlaşmaya dahil etmiş ve istihdam konusu öncelikli olmuştur (Aybars, 2023). Yine 2000 yılında imzalanan Nice Antlaşması ile karar alma süreçlerine yenilikler getirilmiş ancak sadece kâğıt üzerinde kalmıştır (Aybars, 2023). Bu da İSG açısından bir yenilik getirmemiştir. Yine 2000 yılında yapılan Lizbon Zirvesi de AB'nin sosyal politika açısından geleceğini belirleyen en önemli zirvelerden biri olmuştur (Kumaş, 2010). Bu zirve ile gelecek 10 yılın hudutları belirlenmiş ve bazı amaçlar sayılmıştır (Uyan Semerci, 2013). 2009 yılında uygulanmaya başlanan Lizbon Antlaşması ile de sosyal politika kapsamında yapılması

gerekenler içerisinde “çalışanların sağlık ve güvenliğini korumak amacıyla çalışma ortamının iyileştirilmesi” hususu yer almıştır (Aybars, 2023).

Yöntem

Bu çalışmada bilgilerin elde edilmesi için nitel analiz yöntemi olarak kabul edilen belge inceleme yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntem ile amaç, tetkik edilmesi istenen olgu ile ilgili yazılı gereçlerin değerlendirilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016; Akt. Altunkaynak, 2020). Bu yöntem ile hedeflenen, araştırılacak olgu ile ilgili bilgi içeren yazılı gereçlerin çözümlenmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Doküman inceleme sonucunda elde edilen veriler bulgular kısmında verilmiş olup, sonuç, tartışma ve öneriler başlığı altında ayrıntılı şekilde değerlendirilmiştir. Araştırma tasarımı Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Araştırma Tasarımı

Evren ve Örneklem

Çalışmada Avrupa Komisyonu tarafından yıllar itibariyle yayımlanan raporlar analiz kapsamında değerlendirilmiştir. İlgili raporlarda Türkiye’nin İSG sistemi eksiklikleri, bu eksikliklerin giderilmesi için öneriler ve eksikliklerin ne kadarının giderildiği bilgileri yer almaktadır. Temel olarak amaçlanan “belirli bir konu ile ilgili bilgi sahibi olmak ve bu yeterince bilgi sahibi olmayanları aydınlatmaktır (Altunkaynak, 2020).” Avrupa Komisyonu raporları istisna dışında düzenli olarak her yıl yayınlanmasına rağmen bu konuda bir değerlendirme daha önce yapılmamıştır.

Veri Toplama Araçları ve Analizi

Araştırma verilerinin elde edilmesinde Avrupa Komisyonun Türkiye hakkındaki raporları kullanılmıştır. İngilizce kaynaklar yazar tarafından Türkçe’ye çevrilmiştir. Orijinal belgeler içerisinde “occupational health”, “occupational safety”, “work safety” kelimeleri ile aramalar yapılmıştır. Betimsel analizde elde edilen verilerin yorumlanması mümkün (Yıldırım ve Şimşek, 2016; Akt. Altunkaynak, 2020) olduğundan raporlardan ulaşılan veriler betimsel analiz ile yorumlanmıştır.

Araştırma Etiği

Çalışma yöntemi itibariyle herhangi bir etik kurul izni gerektirmemektedir.

Bulgular

AB ile üyelik müzakereleri süreci Türkiye’de de İSG ile ilgili önlemlerin alınması zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır (Koçak ve Koray, 2018). AB için İSG, her daim sosyal politika kapsamında çözümler üretilmesi gereken bir alan olarak görülmüş olsa da Türkiye’de İSG ile ilgili reformlar 1999 Helsinki Zirvesi ile başlamıştır (Koçak ve Koray, 2018). Helsinki zirvesinde AB komisyonu tarafından Türkiye’deki olumlu gelişmeler değerlendirilmiş ve Kopenhag Kriterleri’nin gerçekleştirilmesi/ uygulanması için yapılacak düzeltmelerin devam etmesini istediklerini belirtmişlerdir. Bu niyetin ifade edilmesi ile bir “Katılım Ortaklığı Belgesi” oluşturulması kararlaştırılmıştır (Özerdem, 2010). Belge ile katılım hazırlıkları için gerekenler ifade edilmiştir (Özerdem, 2010). Katılım Ortaklığı Belgesi (KOB), AB Resmî Gazetesi’nde yayımlanarak duyurulan bir belgedir. Bu belge Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanarak Konsey tarafından onaylanır. KOB ayrıca AB müktesebatının bir parçası olduğu gibi aday ülkelere de yol gösteren bir rehberdir. KOB

içerisinde devletlerin üye olabilmesi için bazı önlemler alınması gerektiği ve bu önlemler, kısa ve uzun vadeli şekilde ifade edilmiştir (T. C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, 2019). 2001 tarihli Türkiye KOB ile orta vade- istihdam ve sosyal işler kısmında “İSG ve kamu sağlığı alanlarında AB müktesebatının üstlenilmesi”, 2003 tarihli Türkiye KOB’da kısa vade- Sosyal Politika ve İstihdam kısmında; İSG konusunda AB müktesebatının ulusal (iç) hukuka uyumlaştırılması adına bir izlencenin kabul edilmesi (T. C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği, 2019) hususları yer almıştır. Kopenhag kriterlerine uyumun önemli olması sebebiyle Avrupa Komisyonu 1998 tarihinden itibaren adaylığı söz konusu ülkelerin durumlarını yıllık olarak değerlendirdiği raporlar yayınlamaya başlamıştır. Söz konusu raporlar “İlerleme (2016 yılına kadar) ve Ülke Raporu” şeklinde isimlendirilmiştir (T. C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, 2023). Katılım yolunda ilerleme kaydeden Türkiye’nin 2000 yılına ait Avrupa komisyon kararlarında İSG ile ilgili aşağıdaki hususlar yer almıştır (Türkiye Düzenli İlerleme Raporu, 2000): Geçici işçilerin sağlık ve güvenliği ile ilgili yapılması gerekenler çok fazladır. Uluslararası Atom Enerjisi Ajansının çalışanların korunmasına yönelik önlemleri geçerlidir. 2001 yılı ilerleme raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye Düzenli İlerleme Raporu, 2001): İSG alanında yeni bir uyumlaştırma çalışması yapılmamıştır. İşçi sağlığı ve güvenliği biriminin statüsü güçlendirilmiştir. İş hukuku alanında, işçilerin sağlık ve güvenliği gibi konularda adımlar atılması gerekmektedir. Türkiye İSG alanında müktesebata uyum sağlayarak uygulamalı ve mevzuatın uygulanabilmesi için gerekli idari kapasite kuvvetlendirilmelidir. Müktesebatın farklı bölümlerinin, yenilenmiş Ulusal Programda açıkça yer alması gerekmektedir. İSG konusunda bazı direktiflerin iç hukuka aktarılması gerekecektir. 2002 yılı ilerleme raporunda İSG konusu ile ilgili hususlar şöyledir (Türkiye Düzenli İlerleme Raporu, 2002): Kasım 2001’de İSG alanında, gemilerde koşulların daha iyi hale getirilmesi amacıyla sağlık hizmeti sunulması için gerekli asgari güvenlik ve sağlık koşullarının belirlenmesi adına hukuki düzenleme yapılmıştır. İSG alanında müktesebat yükümlüklerinin karşılanması için teknik yardım ve yatırım desteği sağlanmaktadır. İSG Genel Müdürlüğü, tüm sosyal tarafları (sektörel düzeyde) kapsayacak şekilde özerk İSG konseyinin kurulması için çalışmalar başlatmıştır. Bu çalışmaların amacı, iş yerlerinde/ işletmelerde iş teftiş sistemi oluşturmaktır. 100 müfettiş yardımcısı eklenerek İş Teftiş Kurulu’nun düşük kapasitesi artırılmıştır ve 2002 yılında 86 müfettiş yardımcısı görevlerine başlamışlardır. Göreve başlayan kişiler hem ulusal hem de topluluk sağlık ve güvenlik kuralları hakkında eğitim almışlardır. Türkiye İSG alanında, topluluk mevzuatına uyum için çerçeve kanun ve uygulama yönetmelikleri çıkarmalıdır. İSG alanında daha fazla ilerleme kaydedilmesi gerekmektedir. 2003 yılı ilerleme raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye Düzenli İlerleme Raporu, 2003): Yeni İş Kanunu İSG alanında, 50’den fazla işçi çalıştıran iş yerlerinde İSG’nin uygulanabilmesi için doktor ve mühendislerin istihdamını ve sağlık birimlerinin kuruluşunu zorunlu tutmaktadır. Türkiye İSG alanında, topluluk mevzuatına uyum için çerçeve kanun ve uygulama mevzuatı yapmalıdır. 2004 yılı ilerleme raporunda İSG ile ilgili ifadeler ise aşağıda belirtildiği şekildedir (Türkiye Düzenli İlerleme Raporu, 2004): Sosyal alandaki müktesebat, diğer alanlarda olduğu gibi İSG alanında da minimum standartları içerir. Türkiye, özellikle İSG mevzuatının iç hukuka aktarılması hususunda ilerleme göstermiştir. 2003 yılında İş Kanununun kabul edilmesiyle beraber yönetmelikler de çıkarılmıştır. Vardiya usulüyle çalışma, fazla çalışma hakkında hukuki düzenlemeler 2004’te yürürlüğe girmiştir. Yine 2004 yılında palyatif ve belirli süreli istihdamda İSG ile ağır ve tehlikeli işler yönetmeliği de yürürlüğe girmiştir. İSG alanında uyum sürecinde yönetmelikler çıkarılmıştır. Titreşim, sağlık ve güvenlik göstergeleri, gürültü, yapı işleri, ekranlı araçlarla çalışma, patlayıcı ortamlar, kimyevi moleküller, kanserojen ve asbest, biyolojik etkenler, elle taşıma, mutajen maddeler, KKD’lerin kullanımı, ofis, sondalama işi ile maden çıkarılan iş yerleri, yer üstü maden ocakları ve iş takımlarının kullanımı konularında minimum güvenlik ve sağlık kurallarının belirlenmesi için bu yönetmelikler 2003 ve 2004 yıllarında kabul edilmiştir. Vibrasyon, asbest ve gürültü hakkındaki yönetmelikler dışında (bu yönetmelikler aşamalı şekilde uygulanmaya başlanmıştır) diğer yönetmelikler yayımlandıkları tarihte yürürlüğe girmiştir. İSG alanında, uyumlaştırma için yapılması gerekenler bulunmaktadır. Bununla birlikte Türkiye uyumlaştırma için ciddi ilerleme göstermektedir. Kamu kesimini içerecek şekilde mevzuatın kapsamı tevsii edilmeli, ayrıca asbest ve gürültü ile ilgili yönetmelikler müktesebata uygun olmalıdır. Müktesebat için bilinçlendirme, bilgilendirme ve eğitim hususu da dahil yoğun çaba gösterilmelidir. 637 çalışma denetmenlerinin yeteneklerinin güçlendirilmesi ve iş yeri koşullarının iyileştirilmesi için bütüncül tatbiklere sosyal partnerlerin sürecin içinde yer alması önceliğini korumaktadır. Son rapordan bu yana özellikle İSG ile ilgili olarak ilerleme kaydedilmiştir. 2005 yılı ilerleme raporunda İSG ile ilgili

yorumlar şöyledir (Türkiye İlerleme Raporu, 2005): Türkiye İSG alanında müktesebata iyi seviyede uyum göstermiştir. Var olan mevzuatın uygulanması için çabalar güçlendirilmiştir. Balıkçı teknelerinde çalışma konusunda AT direktifinin aktarılmasına yönelik 2004 yılında yönetmelik kabul edilmiştir. Yine 2004 yılında yorucu ve tehlikeli işler konusundaki yönetmelik ile kadın çalışanların belirli şartlarda ilgili işlerde istihdam edilmelerine izin veren değişiklik yapılmıştır. Ancak Danıştay, İSG alanındaki çerçeve yönergenin aktarılmasını sağlayan yönetmeliği askıya almıştır. Bu durum ilgili mevzuatın tamamıyla uygulanmasını engellemiştir. Kamu kesimini içerecek şekilde Türk mevzuatı genişletilmeli, ayrıca asbest ve gürültü ile ilgili yönetmelikler müktesebata uygun olmalıdır. Uyum için gösterilen çaba ile, bilgi ve bilinçlendirme de artırılmalıdır. Çalışma denetmenlerinin yeteneklerinin güçlendirilmesi ve sosyal partnerlerin çalışma refahının pratiğe aktarılmasına katılımlarının desteklenmesi öncelik tanınan olmaya devam etmelidir. Türkiye hakkındaki 2006 yılı ilerleme raporunda İSG konusunda yorumlar aşağıdaki gibidir (Türkiye İlerleme Raporu, 2006): Türkiye İSG alanında, müktesebat çerçevesine iyi seviyede uyum göstermiştir ancak son rapordaki eksiklikler de devam etmektedir. Çerçeve Direktifinin aktarılmasına ilişkin düzenleme askıda kalmaya, diğer mevzuatlar ise uygulanmaya devam etmektedir. Mevzuat, sektör ayrımı yapmaksızın herkesi kapsamamaktadır. Ulusal İSG Konseyi, İSG alanında milli bir siyasa teşahup edilmiştir. Rapor periyodu boyunca, İSG alanındaki mevzuatın uygulamaya konması ve ilgililer tarafından uygulanmasına yönelik etkinlikler devam etmiştir. Ancak, şuurlaştırma, eğitim ve denetim birimlerinin yeteneklerinin güçlendirilmesi konusunu da içerecek şekilde daha fazla gayrete gereksinim duyulmaktadır. Türkiye 2007 yılı ilerleme raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye İlerleme Raporu, 2007): Türkiye İSG alanında, müktesebat ile iyi düzeyde uyum sağlamıştır. Bunun yanı sıra eksiklikler de mevcuttur. Özellikle, Çerçeve Direktifin aktarımını içeren düzenleme yürürlüğe koyulmamıştır. Ayrıca, var olan mevzuat, özel kesimdeki tüm işçileri kapsamına almamakta ve kamu kesimindeki çalışanları hariç tutmaktadır. Ayrıca, bilinçlendirme, eğitim ve denetim organlarının kapasitesinin güçlendirilmesi konularına ek olarak mevzuatın uygulanması için daha fazla gayret gösterilmelidir. Türkiye 2008 yılı ilerleme raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye İlerleme Raporu, 2008): Türkiye'nin AB müktesebatına iyi düzeyde uyum sağladığı İSG alanında bazı ilerlemeler kaydedilmiştir. İş Kanunu, ilgili mesleki eğitim niteliklerine sahip olmayan işçilerin ağır ve riskli işlerde çalıştırılmasını yasaklayacak şekilde değiştirilmiştir. Kimyasal maddelerle ilgili risklere ilişkin güvenlik ve sağlık tedbirleri hakkındaki uygulama yönetmeliği değiştirilmiş ve 2008 yılında uygulanmaya başlamıştır. İş Teftiş Kurulu, denetim faaliyetlerini uyumlu hale getirmeye başlamış ve kapasitesini artırmıştır. Ancak, önemli noksanlıklar sürmektedir. Özellikle, Çerçeve Direktifi iç hukuka aktaracak hukuki düzenleme henüz onaylanmamıştır. Var olan mevzuat, özel kesimdeki bütün işçileri kapsamamakta ve kamu kesimindeki çalışanları hariç tutmaktadır. İstatistikler, özellikle Tuzla tersanelerinde ölümcül İKMH'de önemli bir artış olduğunu ortaya koymaktadır. Bilinçlendirme, eğitim ve denetim organlarının kapasitesinin güçlendirilmesi hususunu da içerecek şekilde mevzuatın uygulanması için daha çok gayret sarf edilmesi gerekmektedir. Bu alandaki hazırlıklar başlamıştır. Türkiye 2009 yılı ilerleme raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye İlerleme Raporu, 2009): İSG alanında birtakım gelişmeler vardır. Müktesebat konusundaki uzmanlık, eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri sonucunda gelişmiştir. Ancak, işçilerin İSG'ye ilişkin Çerçeve Direktifi iç hukuka aktaracak mevzuatın bulunmaması önemli bir noksanlıktır. Diğer hususların yanı sıra, kamu sektöründeki çalışanlar hâlâ sağlık ve güvenlik mevzuatı kapsamında değildir. Meslek hastalıkları ve kazalara ilişkin veri toplama sisteminin güçlendirilmesi gerekmektedir. 2007 yılında 80.602 iş kazası olmuştur. Kayıt dışı sektörde yaşanan/gerçekleşen kazaların verileri bildirilmemektedir. İdari kapasite ile ilgili olarak, İş Teftiş Kurulu, eğitim ve ilave personel alımı da dahil olmak üzere güçlendirilmiştir. Ancak, çalışan başına düşen denetmen rasyosu, mevzuatın etkili şekilde uygulanması için yetersizdir. Bu alandaki hazırlıklar devam etmektedir. Ancak, iş hukuku, İSG ile ayrımcılıkla mücadeleye ilişkin mevzuat AB standartlarıyla uyumlu değildir. Türkiye 2010 yılı ilerleme raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye İlerleme Raporu, 2010): İSG alanında çok az ilerleme kaydedilmiştir. AB tarafından finanse edilen faaliyetlerin de katkısıyla, farkındalık ve idari kapasite artmıştır. Resmi rakamlara göre 2008'de 72.963 iş kazası yaşanmıştır ve bu sayı 2007 yılına göre biraz daha azdır. Kayıt dışı kesimin de rakamlara eklenmesi halinde sonuçlar çok daha yüksek olacaktır. İSG'ye ilişkin Çerçeve Direktifin ulusal mevzuata uyumlaştırılması konusunda gelişme yoktur. Bu durum, son zamanlarda ulusal mevzuata uyumlaştırılmış olan mevzuatın uygulanması açısından ciddi eksikliklerdir. Bu alanda bir öncelik olan iş teftiş kurulunun kapasitesi, ek personelin işe alınması ve eğitilmesi

aracılığıyla güçlendirilmesi sürdürülmüştür. Ancak, iş müfettişlerinin sayısı, iktisadın ve iş gücü pazarının büyüklüğüne oranla çok düşük kalmaya devam etmektedir. Madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerinde meydana gelen dramatik ölümlü iş kazaları, mevzuatın uygulanmasının yanı sıra kamu makamları tarafından gerçekleştirilen denetimlere ilişkin endişeleri artırmıştır. Kot kumlama atölyelerindeki berbat çalışma şartlarına dayanan ölümcül “silikozis” hastalığı ile karşılaşmaya devam edilmiştir. İş kanununun kapsamının geniş olmaması ve İSG mevzuatının uygulanması hususu endişe kaynağıdır. Türkiye 2011 yılı ilerleme raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye İlerleme Raporu, 2011): Türkiye, ÇSGB’de çalışma uzmanları, sağlık ve güvenlik uzmanları ve iş müfettişleri de dahil olmak üzere 1450 yeni kadro oluşturacağını açıkladı. Ancak, çalışma kanununun uygulanmasına yönelik teftiş kapasitesi hâlâ yetersizdir ve son zamanlarda 384 iş denetçisi çalışma kanunu kapsamındaki toplumsal konularla ilgilenmektedir. İSG alanında limitet gelişim kaydedilmiştir. 2010 yılında Türkiye, İSGB’nin oluşturulması ve iş yeri hekimlerinin mesuliyetleri ve vasıfları da dâhil olmak üzere, İSG hizmetlerine ilişkin mevzuatı kabul etmiştir. Yeni "Borçlar Kanunu" iş yerlerinde mobbing problemini düzenlemiştir. Kanuna, mobbinge mücadele için kurumlar arası bir konsey kurulmasını öngören bir Başbakanlık sirküleri eşlik etmektedir. İş Müfettişliği de dahil olmak üzere ilgili kamu kurumları, bölgesel birimleri ile birlikte, iç hukuka aktarılan müktesebatın uygulanması ve İSG’nin korunmasının iyileştirilmesi amacıyla ihtisas ve eğitim görmeye devam etmiştir. Özel kesim de ilgili faaliyetlerden faydalanmıştır. Ölümcül silikozis hastalığına tutulan çalışanların durumunu ele almak üzere yasal ve adli adımlar atılmıştır. Ancak, İSG’ye ilişkin Çerçeve Direktif henüz iç hukuka uyumlaştırılmamıştır. Mevzuatın uygulanması, özellikle çok sayıda ölümcül iş kazasının meydana geldiği KOBİ’lerde bir problem olmaya devam etmekte, bu durum medyanın ilgisini çekmekte ve genel sisteme yönelik kamuoyu eleştirilerine yol açmaktadır. İş Müfettişliğinin idari kapasitesi, ilave personel alımı sonucunda gelişmiştir. Resmi verilere göre, 2009’da 64.316 iş kazası meydana gelmiş olup, bu rakam 2008’e oranla %12’lik bir düşüşe işaret etmektedir. Ancak, kayıt dışı sektörün de verilere eklenmesi halinde sonuçlar daha yüksek olacaktır. Bunların dışında raporlama, verileri bir araya getirme, meslek hastalıklarının teşhisi, iyi uygulamaların bütün paydaşlar arasında paylaşımının artırılması gerekmektedir. İSG mevzuatının uygulanmasının hızlandırılması gerekmektedir. Türkiye 2012 yılı ilerleme raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye İlerleme Raporu, 2012): Mevzuattaki gelişmeler açısından, İSG alanında iyi düzeyde ilerleme kaydedilmiştir. Haziran 2012’de Parlamento, İSG’ye ilişkin AB Çerçeve Direktifine uyumlaştırmayı hedefleyen mevzuatı onaylamıştır. Ancak mevzuatın uygulanması önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Bazı kapasite geliştirme çabalarına rağmen, sosyal ortakların katılım eksikliği, çalışanların farkındalık eksikliği ve işverenlerin savsaklaması, münhasıran kayıt dışı kesimde güvenlik ve sağlık koşullarının kötü olmasına neden olmaktadır. Sağlık ve güvenlik konularıyla ilgilenen müfettişlerin sayısının ve kapasitesinin artırılması gerekmektedir. Kayıt dışı sektörü dikkate almayan veriler, 2010 yılında 62.903 iş kazası olduğunu ve bunun bir önceki yıla göre çok az bir düşüş gösterdiğini ortaya koymaktadır. İnşaat sektörü ölümlü kazalar açısından en yüksek puana sahiptir ve toplam ölümlü kaza sayısı AB ortalamasına göre bir hayli fazladır. İKMH’ye ilişkin verileri bir araya getirme sisteminin tam olarak işler hale gelmesi icap etmektedir. KOBİ’lere yönelik eğitim ve kılavuzluk faaliyetlerinin yoğunlaştırılması ve ülke genelindeki tüm riskli sektörlerde yaygınlaştırılması gerekmektedir. İSG’ye ilişkin yeni mevzuat kabul edilmiştir. Türkiye 2013 yılı ilerleme raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye İlerleme Raporu, 2013): İSG alanında, İSG Kanunu için, bu alanda bir danışma ve sosyal diyalog ortamını barındıran Ulusal İSG Konseyini formel şekilde kuran mevzuat da dâhil olmak üzere, uygulama mevzuatı çıkarılmıştır. Sağlık ve güvenlik hizmetlerinin işveren tarafından sağlanması ve bu hizmetlerin Bakanlık tarafından desteklenmesine ilişkin belirli maddelerin uygulanması, çalışan sayısına ve maruz kaldıkları risk seviyesine bağlı olarak geçiş periyotlarına tabi kılınmıştır. İSG ile alakalı müfettişlerin sayısı ve kapasitesi artmıştır, ancak mevzuatın iş yerinde uygulanmasının yakından izlenmesi ve sosyal ortakların ve meslek örgütlerinin katılımıyla desteklenmesi gerekmektedir. İşletmelerdeki İSG profesyonelleri, çalışmalarının bağımsızlığını sağlamak için çok az güvenceye sahiptir. Kayıtlı sektörde kaydedilen İKMH’nin arttığı, çocuk işçilerin kazalar sonucunda öldüğü ve meslek hastalığı olaylarının büyük kısmının bildirilmediği aşikâr olduğundan, güvenlik kültürünün teşvik edilmesi ve meslek hastalıklarının teşhisi konusunda iyileştirmelere ihtiyaç duyulmaktadır. Türkiye 2014 yılı ilerleme raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye İlerleme Raporu, 2014): Özellikle de iş hukuku ve İSG alanlarında daha fazla ilerleme kaydedilmesi gerekmektedir. Türkiye, 187 sayılı

Uluslararası Çalışma Örgütü İSG Teşvik Çerçevesi Sözleşmesini onaylamıştır. Türkiye, İSG'ye ilişkin yeni çerçeve kanununa ilişkin tüm uygulama yönetmeliklerini kabul etmiştir, ancak kanun henüz bütünüyle uygulanabilir değildir; tam olarak yürürlüğe girmesi ve sosyal ortaklar ve meslek örgütleri ile iş birliği içinde etkili önleme ve denetim konusundaki ciddi eksikliklerin giderilmesi için ilerleme kaydedilmesi gerekmektedir. Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü, Soma maden faciasının da gösterdiği üzere, inşaat sektörünün yanı sıra en riskli sektör olmaya devam etmektedir. Eylül 2014'te, madencilerin çalışma koşullarının iyileştirilmesini amaçlayan yeni yasal hükümler kabul edilmiştir. Sivil toplum rakamları resmi istatistiklerden çok daha yüksek olduğundan, ölümlü iş yeri kazalarının izlenmesinin daha şeffaf olması gerekmektedir. İş kanununun tüm işgücünün yararına olacak şekilde değiştirilmesi ve uygulanması gerekmektedir. İSG de dâhil olmak üzere çalışma koşulları henüz ele alınmamıştır. 2015 Türkiye raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye Raporu, 2015): Türkiye bu fasılda orta seviyede hazırlıktır. Geçen yıl, başta sağlık ve güvenlik mevzuatı olmak üzere bazı ilerlemeler kaydedilmiştir. Önümüzdeki yıl özellikle Türkiye'nin sağlık ve güvenlik mevzuatının daha iyi uygulanması ve yürütülmesi politikalarını hızlandırmalıdır. Türkiye, İSG konusunda, inşaat işlerinde güvenlik ve sağlığa ilişkin 167 sayılı ILO Sözleşmesini ve madenlerde güvenlik ve sağlığa ilişkin 176 sayılı ILO Sözleşmesini onaylamıştır. Maden kazalarına karşı daha sıkı tedbirler ile çok tehlikeli iş yerlerinde işverenlere iş sağlığı tedbirlerini güçlendirme yükümlülüğü getiren ve İSG profesyonellerini koruyan mevzuat kabul edilmiştir. İSG alanındaki müktesebata uyum sağlamayı amaçlayan yasa, AB Çerçeve Direktifine uyum yasasının temel unsurlarının 2016 yılında uygulanacak olması nedeniyle hala tam olarak uygulanabilir değildir. Resmi istatistikler 2013 yılında 191.389 iş kazası meydana geldiğini ve ağırlıklı olarak inşaat sektöründe olmak üzere 1360 kişinin öldüğünü gösterdiğinden, işle ilgili kazalar ciddi bir endişe kaynağıdır. Hükümet dışı rakamlar kayıpları %40 daha yüksek gösterdiğinden raporlamada daha fazla şeffaflığa ihtiyaç duyulmaktadır. İKMH'nin önemli ölçüde eksik raporlanması ve iş teftişlerindeki eksikliklerin ele alınması gerekmektedir. 2016 Türkiye raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye Raporu, 2016): Türkiye'nin İSG alanındaki AB müktesebatına uyum sağlamasına yönelik kanunun bütünüyle yürürlüğe alınması tekrar ertelenmiş ve uygulama tarihi olarak Temmuz 2017 belirlenmiştir. Maden sektöründe, kaza risklerinin azaltılması için önlemlerin güçlendirilmesi zorunludur. İş kazaları kaygı kaynağı olmayı sürdürmektedir. 2014'te 1.626 kişi yaşamını kaybetmiştir. Çocuk işçiler ölümlü kazaların mağduru olmaya devam etmektedirler. 2017 Türkiye raporu bulunmadığından 2018 Türkiye raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye Raporu, 2018): Gelecek yıl Türkiye, İSG mevzuatının izlenmesi ve uygulanmasını artırmalıdır. İSG konusunda, Türkiye'nin ilgili konuda AB müktesebatına uyum sağlamasına yönelik kanunun bütünüyle uygulanmaya başlaması yeniden Temmuz 2020'ye ertelenmiştir. İş kazalarında 2015'te 1252 olan can kaybı sayısı 2016'da 1405'e yükselmiştir. Ölümler ağırlıklı olarak inşaat ve kara taşımacılığı sektörlerindedir. Çocuk işçiler ölümlü kazaların mağduru olmaya devam etmektedirler. İSG profesyonellerinin işverenlerinden bağımsızlığının sağlanması gerekmektedir. 2019 Türkiye raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye Raporu, 2019): Önümüzdeki yıl, Türkiye özellikle tüm işgücünün yararına olacak şekilde, İSG mevzuatının uygulanmasını gözetmelidir. İSG'ye ilişkin AB çerçeve direktifi, 50'den az işçisi olan az tehlikeli iş yerlerinin İSG profesyonellerinden yararlanmasını ıztırarı dışında, büyük ölçüde ulusal mevzuata uyumlaştırılmıştır. Bu karar Temmuz 2020 yılında uygulanmaya başlayacaktır. İş kazaları 2016'da 1.405 iken 2017'de en az 1.636 can aldı ve inşaat sektörü en fazla ölüme neden olan sektör oldu. İstihdam edilen kişi sayısı başına düşen ölümlü kaza oranı ("kaza oranı") da artmıştır. Göçmen çocuklar iş kazalarına karşı özellikle savunmasızdır. Sendika yoğunluğunun düşük olması, kayıt dışılığın yüksek olması ve özel sektörde taşeronlaşmanın yaygın olması, çalışanların güvenliğine yönelik riskleri artıran faktörlerdir. Türkiye'nin en büyük şantiyesi olan İstanbul'daki yeni havalimanı şantiyesinde meydana gelen çok sayıda iş kazası ve ölüm, 2018 yılında kitlesel olarak çalışanların karşı çıkmasıyla kamuoyu fark etmiştir. Türkiye'nin İKMH'ye ilişkin önleme, tespit ve raporlama düzenini iyileştirmesi ve uygun bir iş denetleme düzeninin uygulanması zorunludur. 2020 Türkiye raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye Raporu, 2020): Önümüzdeki yıl, Türkiye özellikle: başta iş kanunu ve ikincil mevzuatı da dahil olmak üzere İSG kanunları, işçi haklarına ilişkin mevzuatın uygulanmasını ve yürütülmesini iyileştirmelidir. İSG konusunda mevzuat büyük ölçüde AB çerçeve direktifi ile uyumludur. Temmuz 2020'de, 50'den az çalışanı olan düşük riskli firmaların İSG profesyonelleri istihdam etmesi zorunluluğu getirilmiştir. İş kazalarında 2017'de 1.636 olan can kaybı sayısı 2018'de 1.542'ye düşmüştür. Türkiye, inşaat sektöründe iş güvenliği konusunda bir farkındalık

kampanyası uygulamıştır. Maden işletmelerinde İSG yönetim sistemlerinin iyileştirilmesine yönelik ülke çapında bir proje başlatılmıştır. Göçmen çocuk işçiler, tarımsal işlerde giderek daha fazla yer almakta ve bu da onları mesleki risklere maruz bırakmaktadır. İSG alanında tespit ve raporlama sistemleri iyileştirilmelidir. Türkiye, meslek hastalıklarına ilişkin önleme ve teşhis sistemini güçlendirmeli ve ilgili resmi istatistikleri yayımlamalıdır. Kayıt dışı çalışma düzeylerinin artması ve yasal sınırların ötesinde uzun çalışma saatlerinin uygulanması, çalışanlar için güvenlik risklerini artıran başlıca faktörlerdir. 2021 Türkiye raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye Raporu, 2021): Önümüzdeki yıl, Türkiye özellikle: başta iş kanunu ve İSG olmak üzere, işçi haklarına ilişkin mevzuatın uygulanmasını iyileştirmelidir. İSG alanında Türkiye, AB çerçeve direktifine önemli ölçüde uyum göstermiştir. Ancak, 50'den az çalışanı olan az tehlikeli iş yerlerinin İSG profesyoneli bulundurma mecburiyeti dördüncü defa 2023 yılına ertelenmiştir. Ulusal İSG stratejisinin süresi 2018'de dolmuştur ve Ulusal İSG Konseyi 2018 yılından beri etkin değildir. 2020 yılında sağlık çalışanlarını şiddet ve tacizden korumaya yönelik mevzuat kabul edilmiş ve failere yönelik cezalar artırılmıştır. Resmi veriler, 2018'de 1541 olan mesleki ölüm sayısının 2019'da 1147'ye düştüğünü göstermektedir. En çok riski olan kesimler inşaat ve taşımacılık olmuştur. 2019 yılında SGK'ye çok düşük sayıda (1091) meslek hastalığı bildirilmiş olup bu durum eksik raporlamayı göstermektedir. COVID-19 belirli çalışma alanlarında güvenlik ve sağlık risklerini artırmıştır. Bağımsız kaynaklara göre, 2020 yılında 330 sağlık çalışanı iş başında hayatını kaybetmiştir (2019'daki 27 ölümle karşılaştırıldığında). 2022 Türkiye raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye Raporu, 2022): Önümüzdeki yıl Türkiye özellikle: iş hukuku ve İSG ile ilgili alanlarda işçi haklarına ilişkin mevzuatın uygulanmasını iyileştirmelidir. İSG alanında, 2021'de öncelikle maden kesimi de olmak üzere çok tehlikeli sektörlerde farkındalık artırma çalışmaları hızlandırılmıştır. Türkiye'de İSG konularında hususi bir politika çerçevesi ve milli sosyal diyalog işleyişi bulunmamaktadır. Resmi kaynaklar, ölümlü iş kazası sayısının bir yıl önce 1147 iken 2020'de 1240'a yükseldiğini belirtmiştir. 2023 Türkiye raporunda İSG ile ilgili yorumlar şöyledir (Türkiye Raporu, 2023): Şubat 2023 depremleri, depremden etkilenen bölgelerdeki işgücü piyasası üzerinde büyük bir etki yaratmıştır. Komisyonun geçen seneye ait tavsiyelerinin ufak bir kısmı yapılmıştır ve bu sebeple geçerliliğini korumaktadır. Önümüzdeki yıl Türkiye, özellikle inşaat ve madencilik sektörlerindeki ölümlü kazalar ve plastik atık geri dönüşümü ile ilgili olarak, İSG alanında ortaya çıkan zorlukların üstesinden gelmelidir. İSG alanında, bazı uyumlandırmalara karşın bilhassa uygulama ve iş denetim kaynakları ile ilgili uygulama güçlükleri bulunmaktadır. Devlet bilhassa çok tehlikeli sektörlerde, İSG'yi iyileştirmeye yönelik iş yeri denetimlerine ve farkındalık oluşturma gayretlerini sürdürmüştür. ÇSGB Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından yürütülen iş yeri denetimleri 2022'de bir miktar artarak 26434'e yükselmiştir (2021'de 24099'du). Bununla birlikte, ölümlü iş kazaları da sayıca fazlalaşmıştır. Mevcut en son legal datalara göre, 2021 yılında, bir önceki yıl 1240 olan ölümlü iş kazası sayısı 1394'e çıkmıştır. Birçok iş kazası kayıt dışının tercih edildiği kesimlerde yaşandığından, kayıt dışı ekonomi önemli bir risk etkeni özelliğini taşımaktadır. Depremden etkilenen illerdeki yıkıntı kaldırma ve tekrar inşa faaliyetlerinde işçiler için asbest, toz ve inşaat has risklerin göz önünde bulundurulması zorunluluktur. İstanbul ve Adana'da faaliyette bulunan plastik geri dönüşüm fabrikaları, personel ve çevre sakinlerine uzun süreli sağlık tehditleri oluşturmaktadır. İSG standartlarına uyulup uyulmadığı denetlenmelidir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Ekonomik ve sosyal bütünleşme düşüncesiyle ortaya çıkan AB, sosyal politika konularının sosyal bütünleşme için önemini fark ederek bu alana eğilmiştir. İstihdam, işsizlik, kayıt dışılık, çocuk işçiliği, İSG gibi başlıkları içeren sosyal politika uygulamaları için AB ülkeleri kendi iç dinamiklerini de dikkate alarak bir bütünleşme süreci başlatmışlardır. AB'ye üye olmak isteyen ülkeler de AB'nin uygulamalarını takip ederek, gerekli düzenlemeleri iç hukuklarına uyarlamış ve böylece AB'ye uyum sürecini hızlandırmışlardır. Avrupa Komisyonunun Türkiye raporlarından da anlaşıldığı üzere AB özellikle iş kazaları, meslek hastalıkları, çocuk işçiliği, sosyal tarafların sürece katılımı gibi konularda duyarlılık, bilinç ve eğitim aramaktadır. Sosyal politika konularından biri olan İSG konusunda AB pek çok öneri, istek sunarak Türkiye'nin İSG yapısını oluşturmasına ciddi katkılar sağlamıştır. Raporlar incelendiğinde özellikle bazı yıllarda Avrupa Komisyon raporunda bazı düzenlemelerin ısrarlı şekilde yapılması istenmiştir. 2001, 2002 ve 2003 raporların iç hukuka uyum için İSG ile ilgili yasal düzenlemelerin yapılması ısrarla istenmiştir. Ve bu ısrar 2004 yılında karşılık bularak 2003 yılında

kabul edilen 4857 sayılı İş Kanunu ile somutlaştırılmıştır. Kanuna bağlı İSG ile ilgili yönetmelikler çıkarılarak eksiklikler giderilmeye çalışılmıştır ancak kanun sadece özel sektör çalışanlarını koruduğundan Avrupa Komisyonu özellikle kamu çalışanlarının da kapsama alınması gerektiğini vurgulayarak, bu eksiği özellikle belirtmiştir. 2005 yılı raporunda yinelenen istek kamu kesiminin koruma altına alınması ve Danıştay tarafından hazırlanan hukuki metnin kabul edilmemesi hususu yer almaktadır. İSG mevzuatının uygulanmasını engellediği için bu durum raporda eleştirilmiştir. 2006, 2007, 2008 ve 2009 yıllarında ortak eleştiri İSG mevzuat eksikliği ve kamu kesiminin koruma altına alınmaması olmuştur. Gerçekten de 4857 sayılı İş Kanunu sadece işçiyi koruma amacıyla çıkarıldığından kamu çalışanları için İSG açısından koruyucu hukuki düzenleme o tarihlerde bulunmamaktadır. Yine 2009 yılında özellikle iş kazası ve meslek hastalığı verilerinin toplanması için sistemin güçlendirilmesi gerektiği de vurgulanmıştır. Özellikle iş kazası ve meslek hastalıklarının kayıt ve bildiri ile ilgili e-bildirge sisteminin devreye alınması, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının bildirimlerinin sadece işveren inisiyatifine bırakılmayıp sağlık hizmeti sunucuları tarafından da yapılması verilerin güvenli kayıt altına alınabilmesi için atılan adımlardan olmuştur. 2010 yılı raporunda daha önce ifade edilen mevzuat eksikliği ve kamu kesiminin koruma altına alınmaması yinelenmiştir. Bunlara ek olarak ise madenlerdeki ölümlü iş kazalarının yaşanmasının denetim eksikliği açısından endişe verici olduğu ifade edilmiştir. Özellikle bu eleştiriden kısa süre sonra da Soma Maden iş kazası yaşanarak endişenin gerçekliğini ortaya çıkaracaktır. 2011 raporunda da yine mevzuat eksikliğine değinilmiş ve 2012 yılında AB tarafından istenilen sonuç gerçekleştirilmiş ve 6331 sayılı İSG kanunu kabul edilmiştir. 2013 yılına ait raporda vurgulanan başlıklardan biri İSG profesyonellerinin güvencesinin olmamasıdır. Özellikle işverene rehberlik edecek İSG profesyonellerinin doğrudan işverenin çalışanı olarak istihdam edilmesi İSG profesyonellerinin işlerini mesleki bağımsızlık ilkesi içinde yürütmelerine engel olmaktadır. Bu eksikliğin raporlanmasına istinaden 2015 yılında İSG kanununa acil ve hayati tehlike arz eden durumun ortaya çıkması ile İSG profesyoneline Bakanlığa bildirim yapma yükümlülüğü getirmiştir. Ancak bu bildirim acil ve hayati tehlike arz eden durumlarla sınırlandırılmış, genel önlemleri kapsamamıştır. Bakanlığa bildirim yapan İSG Profesyonelinin bu yüzden işten çıkarılması halinde işveren tarafından tazminat ödemesi yapılacağı belirtilmiştir. Ve aynı yılda güvenlik kültürünün yaratılması hususu da vurgulanmıştır. Ancak kanunda herhangi bir şekilde açıkça güvenlik kültürü ile ilgili düzenleme yer almamaktadır. 2014 yılı raporunda mevzuatın tümüyle uygulanmadığı ifade edilmiş ve özellikle inşaat ile madenin de en riskli sektör olduğu belirtilmiştir. Daha önce de raporda belirtilen maden sektörü ile ilgili endişe maalesef 13 Mayıs 2014'te Soma Maden iş kazası ile endişenin ne kadar doğru olduğunu göstermiştir. 301 madencinin hayatını kaybettiği maden iş kazasından sonra ise Maden İş yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği yönetmeliğine geçici maddeler, hayat hattı uygulaması eklenerek eksiklikler giderilmeye çalışılmıştır. 2015 yılına ait raporlamada İSG mevzuatının uygulanabilmesi için politikaların hızlandırılması gerektiği hususu yer almıştır. 2016 yılında İSG Kanununun bazı hükümlerinin uygulanmasının 2017 yılına ertelenmesi durumu ifade edilmiş ve madenlerde kaza riskinin azaltılması gerektiği tekrar vurgulanmıştır. Daha önceki raporlarda da yer aldığı üzere özellikle çocuk işçilerin ölümleri de tekrar vurgulanmıştır. 2017 yılına ait raporda tekrar ertelenen mevzuat uygulamasına değinilmiş ve İSG profesyonellerinin bağımsız olmadığı vurgulanmıştır. 2019 yılına ait raporda İSG mevzuatının tüm çalışanların yararına uygulanması ve iş denetleme düzeninin oluşturulması gerektiği ifade edilmiştir. Bunun yansıması olarak 2022 yılında İş Teftişi Hakkında Yönetmelik kabul edilmiş ve iş teftişleri detaylandırılmıştır. 2020, 2021 ve 2022 yıllarına ait raporlarda özellikle mevzuatın etkin uygulanması hususuna değinilmiştir. 2021 yılındaki yorumlarda ise COVID-19 etkisi nedeniyle sağlık çalışanlarının ölümü hususuna vurgu yapılmıştır. Son olarak 2023 yılına ait raporda ise Türkiye'nin yaşadığı depremler nedeniyle önceki rapora ait ufak bir kısmın yapıldığını ve tavsiyelerin geçerliliğini koruduğu hususu yer almıştır. Yıllar itibarıyla Türkiye hakkındaki yorumlar incelendiğinde, geçmişe nazaran Türkiye'nin yol kat ettiği ancak son raporda da belirtildiği üzere istenilen duruma gelmediği görülmektedir. Özellikle müstakil bir İSG kanunu çıkarılması, AB direktiflerinin dikkate alınarak iç hukuka uyumlaştırılması gibi pek çok ciddi adım atılmış olmakla beraber bu düzenlemeler sadece hukuki metinlerde kalarak uygulamaya aktarılamamıştır. Raporlar göstermektedir ki, Türkiye AB üyelik sürecinde elinden gelen gayreti göstererek İSG konusunda, ülke iç dinamiklerini de dikkate alarak ciddi adımlar atmış, ilerleme göstermiştir. Ancak yapılan düzenlemelerin sonucu çalışma hayatına ait verilerde kendini gösteremediğinden, istenilen sonuca ulaşabilmesi için çalışma hayatında aktif olarak ilgili düzenlemelerin yansımasının görülmesi gerektiği açıktır. Bu da ancak

etkili bir denetim, bilinçli sosyal taraflar, yaşam güvenliği ve iş yeri güvenlik kültürünün yaratılması ve İSG profesyonellerinin mesleki bağımsızlıkla kılavuzluk görevlerini yapmasına izin vererek mümkün olacaktır. Son olarak ise İSG profesyonellerinin Avrupa Komisyon kararlarını da sürekli takip ederek ülkedeki eksiklikleri görmesi ve görev aldıkları iş yerlerinde bu eksikliği gidermeye çalışmaları Türkiye'nin İSG sistemindeki başarısını da beraberinde getirecektir. Bu çalışma İSG profesyonellerinin Avrupa Komisyon kararlarındaki İSG önerilerine dikkat çekmeye çalışmış olup hem İSG profesyonellerinin hem akademisyenlerin hem de ilgili devlet yapılarının saha eksikliklerini gidermeye yönelik faaliyetlerde beraber hareket etmesini temenni etmektedir.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Yazarın çalışmaya katkısı %100'dür.

Çıkar Çatışması

Çalışmada çıkar çatışması oluşturabilecek herhangi bir durum bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Alımanoğlu Yemişçi, D. (2017). Öğretide kavram karmaşası üzerine bir örnek: sosyal hizmet ve benzer kavramlar. *Journal of International Social Research*, 10 (50), 641-653. Doi: 10.17719/jisr.2017.1697
- Alper, Y. (2019). *Küreselleşme ve küreselleşmenin sosyal sorunları, sosyal politika içinde*. Bursa: Dora Basım ve Yayın.
- Altunkaynak, M. (2020). UNESCO 2030 eğitim raporunda umut veren uygulamalara genel bakış: Doküman incelemesi. *Uluslararası Temel Eğitim Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 40-47.
- Altuntaş, B. (2001). Avrupa Birliği belgelerinde sosyal politika. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 12(3), 1-12.
- Amenta, E., Bonastia, C., Caren, N. (2001). US social policy in comparative and historical perspective: Concepts, images, arguments, and research strategies. *Annual Review of Sociology*, 27(1), 213-234.
- Ataman, B. C. (2005). *Avrupa Birliği sosyal politikasının temel prensipleri ve Avrupa istihdam stratejisi: Avrupa Birliği'nin istihdam ve sosyal politikası*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayını.
- Aybars, A. İ. (2023). Sosyal politika. B. Akçay ve İ. Göçmen (Ed.). *Avrupa Birliği tarihçe, teoriler, kurumlar ve politikalar* (ss. 429-451). Ankara: Seçkin Yayınları.
- Baldock, J. (2007), Social Welfare, and the Welfare State, Social Policy, J. Baldock, N. Manning, and S. Vickerstaff (Ed.). *Social Policy* (pp.6-30). New York: Oxford University Press.
- Baloğlu. C. (2013). *Avrupa Birliği ve Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliği*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Boden, R. (2005), Taxation research as social policy research. M. Lamb, A. Lymer, J. Freedman, S. James (Ed.). *Taxation: an interdisciplinary approach to research* (ss. 105-121). New York: Oxford University Press.
- Candır Şimşek, H. (2021). İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü faaliyetlerinin sosyal politika bağlamında değerlendirilmesi. M. E. Kayagil ve M. Kalkan (Ed.). *Sosyal politikada kurum ve kuruluşlar ulusal ve uluslararası boyutlarıyla değerlendirmeler I* (ss. 25-40). İstanbul: Filiz Kitabevi.

- Chen, Q. Y., Liu, H. C., Wang, J. H., and Shi, H. (2022). New model for occupational health and safety risk assessment based on Fermatean fuzzy linguistic sets and CoCoSo approach. *Applied Soft Computing*, 126.
- Cornfield D. B. (2002). *Worlds of Work, Building an International Sociology of Work*. D. B. and Cornfield R. Hodson (Ed.). Plenum Publishers.
- Çalışkan, Z. (2022). Rasyonel dünyada ekolojik irrasyonel: Jurassic Park film serisi örneği. *Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (11), 73-100.
- Demren, Sevil İ., (2002). Zorlamadan ve Zorlanmadan Yaşamak: Sevdiğiniz İş Yapın. *Kaynak Dergisi*, Sayı 11.
- Ekonomi, M. (1997). *Maastricht antlaşması'ndan önce birliğin sosyal politikaları, Avrupa Birliği'nin politikaları ve Türkiye semineri*. Ankara: ÇMİS Yayını.
- Ersöz, H. Yunus (2005). Sosyal Politika – Refah Devleti – Yerel Yönetimler İlişkisi, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 2005, Cilt 55, Sayı,1, 759-775.
- Esping Andersen, G. (2006). Toplumsal riskler ve refah devletleri. (B. Yakut Çağlar ve U. B. Balaban, Çev.). *Sosyal politika yazıları* (ss.33-54). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Esping-Andersen, G. (1999). *Social foundations of postindustrial economies*. New-York: Oxford University Press.
- Gül, M. (2018). Application of Pythagorean fuzzy AHP and VIKOR methods in occupational health and safety risk assessment: the case of a gun and rifle barrel external surface oxidation and colouring unit. *International journal of occupational safety and Ergonomics*, 26(4),705–718.
- Gül, M. ve Ak, M.F. (2020) Assessment of occupational risks from human health and environmental perspectives: a new integrated approach and its application using fuzzy BWM and fuzzy MAIRCA. *Stoch Environ Res Risk Assess*, 34, 1231–1262. <https://doi.org/10.1007/s00477-020-01816-x>
- Gülmez, M. (2008). *Avrupa Birliği ve sosyal politika*. Ankara: Hatipoğlu Yayınevi.
- Hantrais, L. (2007). *Social policy in the European Union*. New York: Palgrave Macmillan.
- Hatıpler, M. (2019). Modernizm ve post-modernizm arasında sosyal politika. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, 4(2), 410-424.
- Hermans, S. (2001). *Avrupa Birliğinin Sosyal Politikası ve Türkiye'nin Uyumu*. İstanbul: İktisadi Kalkınma Vakfı Yayını.
- Hotar, N. (2021). Sosyal Politikada Yeni Ufuklar. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 12(1), 1-23.
- Kalyoncu, G. (2007). *Avrupa Birliği sürecinde Türkiye'de işçi sağlığı ve iş güvenliği*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karabacak, Y. (2013). Sosyal politika aracı olarak vergilemenin işlevleri: Türkiye örneği. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 62(2), 223-252.
- Karamustafa, M. ve Cebi, S. (2021). Extension of safety and critical effect analysis to neutrosophic sets for the evaluation of occupational risks. *Applied Soft Computing*, 110.

- Kavouras, S., Vardopoulos, I., Mitoula, R., Zorpas, A.A. and Kaldis, P. (2022). Occupational Health and Safety Scope Significance in Achieving Sustainability. *Sustainability*, 14, 2424. <https://doi.org/10.3390/su14042424>
- Keser, A. (2005). Çalışma yaşamı ile yaşam doyumu ilişkisine teorik bakış. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 55(1), 897-913.
- Keser, A. (2009). *Çalışma psikolojisi*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Klienman, M. (2002), *A European welfare state? European social policy in context*. New York: Palgrave Macmillan.
- Koçak, O. ve Koray, N. (2018). İş sağlığı ve güvenliği konusunda Avrupa Birliği uygulamaları ve Türkiye'ye yansımaları. *OPUS International Journal of Society Researches*, 8(15), 1779-1811.
- Koray, M. (2000). *Sosyal politika*. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları
- Kucur, F. (2011). *Türkiye'de sosyal politika'nın gelişimi ve Sabahattin Zaim örneği*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kumaş, H. (2010). Avrupa Birliği Sosyal Politikası. M. Kar (Ed.). *Avrupa bütünleşmesi ve Türkiye. Ortak politikaların oluşumu ve uyumlaştırılması* (ss.409-466). Bursa: Ekin Yayınevi.
- Langton, J. (2000). Proletarianization in the industrial revolution: regionalism and kinship in the labour markets of the British coal industry from the seventeenth to the nineteenth centuries. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 25(1), 31-49.
- Liu, R., Hou, LX., Liu, HC. et al (2020). Occupational health and safety risk assessment using an integrated SWARA-MABAC model under bipolar fuzzy environment. *Computational and Applied Mathematics*, 39, 276. <https://doi.org/10.1007/s40314-020-01311-7>
- Liu, R., Mou, X. and Liu, H. C. (2020). Occupational health and safety risk assessment based on combination weighting and uncertain linguistic information: method development and application to a construction project. *IISE transactions on occupational ergonomics and human factors*, 8(4), 175-186.
- Magalhães, L. M. C. A., Silva Costa, K. T. D., Capistrano, G. N., Leal, M. D., and de Andrade, F. B. (2022). A study on occupational health and safety. *BMC public health*, 22(1), 2186.
- Montero, M. J., Araque, R. A. and Rey, J. M. (2009). Occupational health and safety in the framework of corporate social responsibility. *Safety Science*, 47(10), 1440-1445.
- Orhan, S. (2018). Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatının Oluşumunda ILO ve AB Normlarının Etkisi. *International Journal of Disciplines in Economics & Administrative Sciences Studies*, 4(7), 87-98.
- Orhan, S. (2014). İş Güvenliği Uzmanlarının iş güvencesi sorunu. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 3(6), 70-89.
- Ören, K., ve Yüksel, H. (2012). Geçmişten günümüze çalışma hayatı. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 1(1), 34-59.
- Özaydın, M. M. ve Öztürk, M. (2020). Refah devletinin krizi ekseninde yoksulluk ve yeni sosyal risklerle mücadele. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31), 205-219.

- Özerdem, F. (2010). Avrupa Birliği sosyal politikası ve Türkiye'nin uyumu. *Yardım ve Dayanışma*, 1(1), 17-27.
- Özgün Ü., Akbolat M., Amarat M. ve Tilkilioğlu S. (2021) The role of the human factor in occupational safety and health performance. *International Journal of Occupational Safety and Ergonomics*, 27:1, 179-184, Doi: 10.1080/10803548.2018.1554932
- Polatoğlu, G., ve Sincar, S. (2018). Avrupa'da İş Sağlığı Ve Güvenliği'nin Ortaya Çıkması ve Türkiye'deki Uygulamaları. *Atatürk Dergisi*, 7(2), 71-95.
- Rivara, F. P. and Thompson, D. C. (2000). Systematic reviews of injury-prevention strategies for occupational injuries: an overview. *American journal of preventive medicine*, 18(4), 1-3.
- Seyyar, A. (2002). *Sosyal siyaset terimleri (Ansiklopedik Sözlük)*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Şenkal, A. (2005). *Küreselleşme sürecinde: sosyal politika*. Ankara: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Taşçı, F. (2010). *Sosyal politikalarda can simidi sosyal yardım*. Ankara: Nobel Yay.
- Taşçı, F. (2011). *Sosyal Politika–Ahlak İlişkisi*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı (2023). *Avrupa Birliği'nin Tarihçesi*. <https://www.ab.gov.tr/p.php?e=105> adresinden 15.02.2024 tarihinde erişilmiştir.
- T. C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı (2023). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. Tarihinde https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı (2019). *Katılım Ortaklığı Belgeleri*. [https://www.ab.gov.tr/katilim-ortakligi-belgeleri_46226.html#:~:text=Kat%C4%B1m%20Ortakl%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20Belgesi%20\(KOB\)%2C,i%C3%A7in%20bir%20t%C3%BCr%20yol%20haritas%C4%B1d%C4%B1r](https://www.ab.gov.tr/katilim-ortakligi-belgeleri_46226.html#:~:text=Kat%C4%B1m%20Ortakl%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20Belgesi%20(KOB)%2C,i%C3%A7in%20bir%20t%C3%BCr%20yol%20haritas%C4%B1d%C4%B1r) adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Tosun, S., Azazi, H. (2019). Yerelde mülteci ve sığınmacılara yönelik sosyal politika uygulamaları: Balıkesir örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 14(2), 213-234.
- Tuncel, G. ve Uzun H. (2019). Türkiye'de Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalar Üzerine Bir İnceleme. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(2), 309-334.
- Turgut, T. ve Tevrüz, S. (2003). Çalışma Amaçları, Meslekler ve Çalışmaya Ayrılan Zaman. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 57-80.
- Türkiye Düzenli İlerleme Raporu (2000). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye Düzenli İlerleme Raporu (2001). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden tarihinde 03.05.2024 erişilmiştir.
- Türkiye Düzenli İlerleme Raporu (2002). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.

- Türkiye Düzenli İlerleme Raporu (2003). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye Düzenli İlerleme Raporu (2004). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye İlerleme Raporu (2005). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye İlerleme Raporu (2006). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye İlerleme Raporu (2007). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye İlerleme Raporu (2008). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye İlerleme Raporu (2009). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye İlerleme Raporu (2010). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye İlerleme Raporu (2011). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye İlerleme Raporu (2012). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye İlerleme Raporu (2013). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye İlerleme Raporu (2014). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye Raporu (2015). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye Raporu (2016). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.

- Türkiye Raporu (2018). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye Raporu (2019). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye Raporu (2020). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye Raporu (2021). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye Raporu (2022). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Türkiye Raporu (2023). *Avrupa Komisyonu Tarafından Hazırlanan Türkiye Raporları*. https://www.ab.gov.tr/ilerleme-raporlari_46224.html adresinden 03.05.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Uyan Semerci, P. (2013). Avrupa Birliği ve sosyal politika. Kaya, A., Düzgit, S. A., Gürsoy, Y., Beşgöl, Ö. O. (Der.). *Avrupa Birliği'ne Giriş: Tarih, Kurumlar ve Politikalar* (ss. 207-218). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Ünal A., ve Çelik, İ. T. (2010). Çalışma Ahlakı Kavramına Kültürel Bir Bakış ve Türkiye'de Çalışma Ahlakı. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler*, 217-240.
- Vasconcelos, B. and Junior, B. B. (2015). The causes of workplace accidents and their relation to construction equipment design. *Procedia Manufacturing*, 3, 4392-4399.
- Yankın, F. B. (2019). Dijital dönüşüm sürecinde çalışma yaşamı. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi*, 7(2), 1-38.
- Yazgan, T. (1992). *İktisatçılar için sosyal güvenlik ders notları*, İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay.
- Yazıcı, A. M. (2016). Avrupa Birliği'nin sosyal politikasının gelişimi ve Türkiye'nin Avrupa Birliği sosyal politikasına uyumu. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, (44).
- Yeler, A. (2019). Türkiye'de sosyal politikaların sosyal hizmet eğitimi üzerindeki belirleyiciliği. *İmgelem*, 3(5), 273-285.
- Yıldırım, B. (2018). Endüstrileşme ve sosyal politika arasındaki ilişki üzerine bir değerlendirme. *Ufuk Ötesi Bilim Dergisi*, 18(1), 30-44.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, Y. (2020). Türkiye'de vakıfların, kâr amacı gütmeyen sosyal politika işlevleri: "Sosyal millet" anlayışı. *In Journal of Social Policy Conferences*, 283-331.

Extended Abstract

Introduction

Human beings, one of the creatures that add meaning to the existence of nature, are important for every environment they are in. While a human being is the labor that produces for a business and the customer that buys its goods or services, the generation to whom we will entrust our future in universities is the scientist who investigates the existence of the universe and uncovers the evidence. Human beings do not have a separate meaning in any work, activity or life on earth. Human beings are human beings everywhere, with their emotions, their bodies, their experiences, their dreams, their wishes, and their labor. Throughout life, people always want to be healthy and feel safe. If this were possible by itself, then people would not need any legal, medical, psychological or physical support. However, since the environment we live in carries certain dangers and risks, people may always face these dangers and risks. Here, the practices that protect people in the losses experienced due to the dangers and risks we face in the environment we live in, and the practices in which the state shows its presence are called social policy practices. One of the areas where people should feel safe and supported by social policy practices is OHS. In this study, basic concepts are defined through a literature review, followed by a review of the EU's development process in OHS and an analysis of the European Commission's OHS comments on Türkiye in its reports. The sub-problem sought to be answered for this purpose is as follows:

1. Has the EU influenced the Turkish OHS system?
2. Have the decisions of the European Commission been fully transposed into domestic law?

Method

In this study, the document analysis method, which is accepted as a qualitative analysis method, was preferred to obtain information. The aim of this method is to evaluate the written materials related to the phenomenon to be analyzed (Yıldırım ve Şimşek, 2016; Akt. Altunkaynak, 2020).

Findings

Although the assessments in the European Commission reports are sometimes negative and sometimes positive, Türkiye has accelerated legal regulations to fulfill the recommendations. However, some of the legal regulations that could not be put into practice caused concern and especially the Soma Mine Accident brought the inadequacy of OHS measures to the reports. It is also emphasized in the reports that due to the earthquake disaster in Türkiye, the deficiencies could not be eliminated sufficiently in the recent period.

Conclusion, Discussion and Recommendations

The EU, which emerged and strengthened with the idea of economic and social integration, realized the importance of social policy issues for social integration and increased its tendency towards this field. EU countries have initiated an integration process by taking into account their own internal dynamics for social policy practices that include topics such as employment, unemployment, informality, child labor and OHS. Countries wishing to become a member of the EU have also followed the practices of the EU, adapted the necessary regulations to their domestic laws and thus accelerated the process of harmonization with the EU. As it is understood from the European Commission's reports on Türkiye, the EU seeks sensitivity, awareness and training especially on issues such as occupational accidents, occupational diseases, child labor and the participation of social partners in the process. In the field of OHS, which is one of the social policy issues, the EU has made significant contributions to Türkiye's OHS structure by providing many suggestions and requests. When the comments on Türkiye over the years are analyzed, it is seen that Türkiye has made progress compared to the past, but as stated in the last report, it has not reached the desired situation.